

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Міністрові юстиції України

Денису МАЛЮСЬЦІ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України та Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах реалізації зазначених вище норм законодавства України під час опрацювання звернень засудженого до довічного позбавлення волі

, який утримується в державній установі «

», було виявлено недодержання вимог постанови

Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 р. № 336 «Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції».

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 р. № 336 затверджено, серед іншого норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції (далі – Постанова КМУ № 336).

Нормою № 4 Постанови КМУ № 336 встановлено норми харчування та іншого забезпечення для засуджених, які тримаються в приміщеннях камерного типу виправних колоній максимального рівня безпеки, приміткою до якої передбачено, що засудженим, які палять і забезпечуються харчовими продуктами за нормою № 4, видається 6 цигарок VI класу на добу та 3 коробки сірників на місяць (на одну особу).

UB

Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав

людини

№10137.2/С-26110.3/24/24/43.4 від 07.08.2024

КЕП: Лубінець Д. В. 07.08.2024 08:57

368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

Водночас заявник долучає до своїх звернень довідку заступника начальника установи з інтендантського та комунально-побутового забезпечення про відсутність у 2024 році фінансування на придбання цигарок та сірників.

Зазначу, що Верховний Суд у своїй постанові від 17 вересня 2020 року за касаційною скаргою засудженого, що утримувався в державній установі «Замкова виправна колонія (№ 58)», щодо, серед іншого, невидачі йому передбачених нормою № 4 Постанови КМУ № 336 цигарок та сірників, зазначив, що Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях неодноразово констатував, що органи державної влади не можуть посилатись на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань.

Відповідно до рішень Європейського суду з прав людини «Кечко проти України» (заява № 63134/00, пункти 23, 26) та «Ромашов проти України» (заява № 67534/01, пункт 43), реалізація особою права, яке пов'язано з отриманням бюджетних коштів, що базується на спеціальних та чинних на час виникнення спірних правовідносин нормативно-правових актах національного законодавства, не може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань, тобто посилення органами державної влади на відсутність коштів, як на причину невиконання своїх зобов'язань, є безпідставними.

Зокрема, у справі «Кечко проти України» (заява № 63134/00) Європейський суд з прав людини зауважив, що держава може вводити, призупиняти чи закінчити виплати з державного бюджету, однак свідомо відмова від цих виплат не допускається, доки відповідні положення є чинними (пункт 23). У пункті 26 вказаного рішення зазначено, що органи державної влади не можуть посилатися на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань.

Відтак Верховний Суд констатував, що відсутність бюджетного фінансування видатків на придбання цигарок та сірників для забезпечення засуджених, які палять та забезпечуються харчуванням за нормою № 4, не може бути причиною невиконання відповідним суб'єктом владних повноважень покладених на нього зобов'язань щодо забезпечення позивача цигарками та сірниками згідно з Постановою №336.

Вкотре зазначаю, що Конституційний Суд України у Рішенні від 13 вересня 2023 року № 7-р(І)/2023 зазначив, що зі змісту статті 8 Основного Закону України, заснованих на її приписах юридичних позицій Конституційного Суду України, а також міжнародних актів, у яких викладено розуміння юридичної визначеності, убачається, що принцип верховенства права вимагає від законодавця встановлювати чітке, зрозуміле, однозначне, прогнозоване правове регулювання суспільних відносин для забезпечення стабільного правового становища людини, не допускати довільної відмови від взятих державою на себе зобов'язань, гарантувати належний захист правомірних (легітимних) очікувань особи.

Відтак засуджені, які утримаються в приміщеннях камерного типу виправних колоній максимального рівня безпеки та палять, мають легітимні очікування щодо забезпечення їх цигарками та сірниками, відповідно до примітки до норми № 4.

Звертаю увагу, що відповідно до підпункту 2-7 пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228, основними завданнями Міністерства юстиції України, серед іншого, є контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та осіб, узятих під варту.

При цьому відповідно до підпункту 11 пункту 5 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228, Міністерство юстиції України з метою організації своєї діяльності, серед іншого визначає потребу органів і установ у матеріально-технічних ресурсах, енергоносіях, продуктах харчування, капітальних вкладеннях для будівництва, реконструкції, розширення, технічного переоснащення і капітального ремонту, виконання проектно-вишукувальних робіт і робіт з типового проектування об'єктів органів і установ.

Водночас відповідно до інформації, розміщеної на вебсайті Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України), на базі державної установи «Управління з питань забезпечення діяльності та розвитку Державної кримінально-виконавчої служби України» було створену державну установу «Генеральна дирекція Державної кримінально-виконавчої служби України», до основних напрямів діяльності якої віднесено виконання функцій замовника при закупівлі товарів, робіт та послуг відповідно до вимог законодавства про забезпечення потреб органів і установ ДКВС України, а також здійснення управління та контролю у сфері ресурсного забезпечення, матеріально-технічних ресурсах, необхідних для здійснення діяльності, у тому числі комунальних послугах, продуктах харчування та речовому забезпеченні, органів і установ ДКВС.

Відповідно до пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228, Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань, серед іншого проводить відповідно до законодавства перевірки діяльності територіальних органів Мін'юсту, зокрема з питань виконання кримінальних покарань, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Мін'юсту, зокрема утворених для виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби, а також проводить відповідно до законодавства службові розслідування стосовно осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби.

Ураховуючи наведене, з метою попередження подібних порушень в подальшому, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16,

22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

В И М А Г А Ю:

1. Розглянути подання та невідкладно вжити заходів щодо усунення виявленого невиконання передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 р. № 336 «Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції» норм харчування стосовно

2. Ініціювати здійснення службового розслідування за фактом неналежного виконання посадовими особами державної установи «Генеральна дирекція Державної кримінально-виконавчої служби України» своїх посадових обов'язків, що призвело до незабезпечення у повному обсязі підпорядкованих Міністерству юстиції України місць несвободи матеріальними ресурсами в частині забезпечення виконання постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 р. № 336 «Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції», за результатами якого вжити заходів дисциплінарного впливу.

3. Забезпечити здійснення перевірок повноти додержання норм харчування, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 р. № 336 «Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції», в підпорядкованих установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, а у разі виявлення порушень – вжити заходів реагування.

4. Забезпечити здійснення Міністерством юстиції України дієвого контролю за додержанням прав людини і громадянина в діяльності установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.

5. Про результати розгляду подання, вжиті заходи та результати проведених службового розслідування (із долученням їх матеріалів та наказу про притягнення винних осіб до відповідальності) та відповідних перевірок установ виконання покарань і слідчих ізоляторів прошу повідомити мене у встановлений Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» строк.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Рубанова Катерина 2987069

